

ARNHEMSCHE SCOURANT.

De prijs deser Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Wensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is f 5 in de drie maanden.

WOENSDAG 8 JULI.

De prijs der Advertentiën is, vijf regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Buitenlandsche berigten.

Wiesbaden 3 juli. Zoo even vernam ik uit vry geloofwaardige bron, dat gisteren bij de directie der vereeniging tot bescherming van duitsche landverhuizers in Texas berigten uit Neubraunfels van 27 mei ingekomen zijn, welke de voor het eerst in de Noord-Amerikaansche bladen verschenen treurige berigten over de gebeurtenissen, alle geloof benemen. Dat schrijven luidt zeer gunstig en niets van belang is er in. Ik verzum geen oogenblik, u, de- ze, met eene zekere bron gepuiste mededeeling te berigten, daar het laatste treurige bericht veel angst en zorg verspreid heeft, vooral voor de achtergeblevenen der landverhuizers en die, welke zich tot de reis uitrusten. (Fr. Journal.)

Luxemburg, 3 juli. Het genoegen merkt men op, dat niet het voorstel aan de staten des groot-keizerrijks is gemaakt, maar ook een breed-voerend plan van het verhandelde in de zittingen der staten, door het dagblad dezer stad, wordt medegedeeld.

PRUISSEN.

Aken, 4 juli. Zoo even vernam ik, dat in de heden, onder voorzitterschap van de heer, president von Wedel, gehouden vergadering, tusschen de deputatie van den staatsraad en de directiën der Aken-Maastrichtsche en Aken-Dusseldorper spoorweg-vereeniging, eene overeenkomst over de tegenwoordige spoorweg plaats tot stand gekomen is, welke beide contrasterende partijen en alle individuele belangen beredigt. De hoofdplaats van beide vereenigingen zal, na deze overeenkomst, zoo als dit reeds bij het begin der onderhandelingen, door de directiën aangeboden werd; tegen eene stedelijke ondersteuning, op den *Templer-Bend* opgericht worden. Het gelukkige resultaat is hoofdzakelijk aan de onophoudelijk werkdadige bemoeijingen van den heer regerings-president von Wedel te danken, die zich daardoor eene duurzame verdienste, zoo wel omtrent de belangen der stad, als omtrent de tot hertoe, door de nog zwevende spoorweg-vraag, steeds opgehoudene uitvoering der beide wegen verworven heeft.

(Ach. Zeit.)

sterie geslaagd, dan bij eene vroegere gelegenheid. Dat ministerie is reeds werkelijk opgetreden. Nadat koningin Victoria den 3den juli van het eiland Wight te Londen was aangekomen, zijn reeds in den avond van dien dag in het Lagerhuis de gewone officiële mededeelingen gedaan, omtrent de leden van dat Huis, die tot het nieuw opgetreden ministerie behooren en zich dus aan eene herkiezing moeten onderwerpen. Zoowel daarnit als van elders blijkt, dat ministerie Russell is zamengesteld:

Lord Cottenham, lord-kanselier; markies van Lansdowne, voorzitter van den raad van ministers; Lord van Minto, bewaarder van het geheim zegel; sir George Grey, secretaris van staat voor de binnelandse zaken; burggraaf Palmerston, secretaris van staat voor de buitenlandsche zaken graaf, Grey secretaris van staat voor de koloniën; lord John Russell, eerste lord voor de schatkist; de heer Charles Wood, kanselier van de schatkist; lord Campbell, kanselier van het hertogdom Lancaster; de heer Marquis, bevelhebber-generaal van de krijgsmagt; burggraaf Morpeth, opzigtter van de

boscher enz.; markies van Clarendon, postmeester-generaal; graaf van Warrington, voorzitter van de Kamer der Gemeenten; John Hobhouse, voorzitter van de Kamer der Lords; de heer Labouchere, eerste secretaris voor Ierland, en graaf van Auckland, eerste lord der admiraliteit.

Al de oppengedomen vereenigen met hunne betrekking die van lid van het kabinet, maar tot het nieuw opgetreden ministerie behooren ook nog, zonder kabinets-leden te zijn:

Graaf van Beeborough, lord-luitenant van Ierland; hertog van Wellington, opperbevelhebber des legers, en markies van Anglesey, grootmeester van de artillerie.

FRANKRIJK.

Parijs, 4 juli. Men zal herinneren, dat de maarschalk Soult, toen hij er in bewilligde om het presidentschap van den raad te blijven waarnemen, verklaarde, dat hij besloten had, om na de sluiting van de zitting der kamer tot het burgerlijk leven terug te keeren. Dien ten gevolge twijfelt men er aan, of men hem aan het hoofd van het kabinet zal kunnen behouden tot aan de wederopening der kamer.

De algerijnsche *Moniteur* van den 26sten juni geeft verslag van den logt van kolonel Regnault, die den zoom der wees zijn volgende. *Ab-el-Kader* westwaarts voor zich uitgedreven heeft, voersal met oogmerk om de daar wonende stammen aan zijnen invloed te onttrekken. Dit schijnt, volgens deze berigten, dan ook tamelijk wel gelukt te zijn. Door sommigen is dan eene het paard van onderwerping geweigerd geworden. De Ouled-Sid-Chika die langere tijd standvastig zijne zijde gehouden hadden, hebben hem thans het volgende eigenaardige, in den omterschen tijd gestelde antwoord gegeven: „Gij zijt als de mug, die den stier prikt en hem in woede jaagt; is hij nu woedend, dan vliegt zij weg en hij krijgt de slagen.” Vervolgens zijn zij bij onzen kolonel gekomen en hebben dezen gezegd: Zie, hier zijn wij; wij willen de steunpalen zijn der tent, welke gij oprigt.

Op een ander punt, aan de kust westwaarts van Oran, heeft de generaal-majoor Cavaignac eene trefende wraak geoefend op de stammen die langere tijd geleden het garnizoen van Djema-Ghazouat in hinderlaag gelokt en bijna geheel vernietigd hadden. Maar dan 500 Arabieren, zonder mitkomst naar eenen uithoek aan den zeeoever gedreven en de wapenen niet willende nederleggen, zijn er deels gesneuveld, deels verdronken.

BELGIE.

† Brussel, 5 juli. Eindelijk geeft een ministeriële avondblad (*L'Eclair*) de verzekering, dat het van goeder hand onderrigt is, dat de onderhandelingen te 's Gravenhage tot eene overeenkomst hebben geleid, die gezegd wordt reeds door de wederzijdsche gevolmagtigden geteekend te zijn, om vanstaanden *dingvredag* overmorgen, aan de Kamers te kunnen worden medegedeeld. Welke de bedingen of inschikkelijkheden zijn, omtrent welke men zich verstaan heeft, is nog onbekend. Maar te wenschen is, dat daardoor een duurzame grond voor wederzijdsche tevredenheid gelegd worde, en vooral geene verdinking meer overblijve van die lucht tot verlenging van het voor beide landen nadelig *status-quo*, waarvan het vermoeden is opgewekt geweest door sommige niet prijselijke uitvaringen van een in de nederlandsche residentie geschreven dagblad eenzijdigs, in verband met de onderstelde oogmerk niet enkel van sommige bijzondere nederlandsche belangen, maar ook van de voor het oogenblik hier te lande bovendrijvende jezuïtische partij dezerzijds.

De getroffen schikking, hoedanzig die zij, komt in allen gevallen nog in tijds voor de Kamers, aan welker goedkeuring zij zal moeten onderworpen worden, en die zich nu wel tot het onderzoek derselve zullen hebben te verledigen, ondanks het verlangen der leden om in de zomerhitte hunne rust te nemen.

De Senaat is, tot afdoening van bij de Representanten aangenomen voorstellen, tegen dingsdag bescheiden, doch bij de afwezigheid van vele senaatsleden, (waarvan niet weinigen zich zelfs buitenslands bevinden) is te betwijfelen, of op dien dag eene zitting zal kunnen gehouden worden.

De Kamer der Representanten heeft gisteren en eergisteren de discussie over de *conventie met Frankrijk* voortgezet, doch betoende zich daardoor, gisteren ten vier ure namiddag, zoo vermoed, dat vele lieden riepen om tot de stemming over te gaan; en het scheen alsof de discussie, in weerwil van den gebleken strijd der meeningen, stond gesloten te worden, toen de heer *Anspach* de onwelvoegelijkheid onder het oog bragt van omtrent dit onderwerp met zulke overhaasting te besluiten, nadat men zich met de suikerwet veertien dagen had bezig gehouden. De verdere discussie is daarop tot morgen (maandag) verdaagd, en heeft de heer *Lebeau* zich doen inschrijven om daarbij het woord te voeren.

De Kamer van in-beschuldiging-stelling heeft in de zaak van den ingenieur *de Ridder* en den aannemer *Borquet*, behalve de reeds ongemeen omslagtige processtukken, ook nog eene te hunnan behoefte ingediende memorie van suggestie te beoordeelen; en het is waarschijnlijk, dat de uitspraak eerst tegen het einde van deze week zal plaats hebben. Men herinnert zich, dat de raadkamer van de regtbank van eersten aanleg zich jegens den aannemer *Borquet* gestrenger heeft betoond dan het openbaar ministerie, hetwelk hem buiten vervolging wilde gesteld hebben.

Het afsterven van den heer *Duvivier*, minister van staat en een der vice-presidenten van de Kamer der Representanten, heeft wederom tot eenen zeer luisterrijken lijkstoet aanleiding gegeven, waarbij een der slippers van het lijkkleed door den minister *Maisin* gedragen werd.

Het tooneelgezelschap van den grooten schouwburg heeft, gelijk in het vorig jaar, van den gemeenteraad de vergunning erlangd, om te Londen eenige vertooningen te geven. Middelerwijl zullen de duitse tooneelisten van Gend hier komen.

† Brussel, 6 juli. Het hof van appel achter, tweede kamer, heeft een breedvoerig arrest gewezen, hetwelk van hoog belang is voor de in België verblijvende vreemdelingen, en tevens over de regtsvraag der aansprakelijkheid van ambtenaren wegens in hunne betrekking verrigte administratieve handelingen uitspraak doet.

In de maand juni van het afgeleopen jaar, had de heer *Hovy*, administrateur der publieke veiligheid, op bevel van den minister van justitie, miss *Jones*, in Engeland geboortig, doch sedert verscheidene jaren te Antwerpen verblijvende, doen aanzeggen, dat zij binnen 24 ure België had te verlaten, op poene van te worden uit het land gezet. Vermits dit niet was ten gevolge van een koninklijk besluit, en miss *Jones* onderrigt was, dat de wet op de vreemdelingen, op de administrateur zich beriep, niet van toepassing op verblijvende vreemdelingen, werd de zaak in referé tot den president der regtbank van eersten aanleg, die, bij bevelschrift, aan den kommandant der gendarmerie verbood aan de bevelen van den administrateur in dezen uitvoering te geven.

De administrateur der publieke veiligheid hiervan onderrigt, zond, steeds op last van den minister van justitie, nieuwe bevelen aan den kommandant der gendarmerie om op staanden voet de uitsetting te bewerkstelligen, zonder te letten op enig verzet van wege de regterlijke magt.

Dien ten gevolge, werd miss *Jones* den 3 juli 1845 ten 11 ure des ochtends van het bed getigt, naar de kaserna der gendarmerie vervoerd, en alsdaar tot zeven uur des avonds gehouden, toen omtrents bevelschrift van den president der regtbank haar deed in vryheid stellen, verbiedende, dat aan het bevel tot uitsetting gevolg wierd gegeven.

De administrateur der veiligheid tegen dit bevelschrift van den president der regtbank geappelleerd hebbende, werd hetzelfde door het hof vernietigd, op grond van de onbevoegdheid der regtbanken, om de uitvoering van eene daad der administrateur magt te sluiten. Dahrop werd door miss *Jones* voor de regtbank van eersten aanleg te Antwerpen een eisch van schadevergoeding ingesteld, zoo tegen den administrateur, als ook tegen den kommandant der gendarmerie, wegens geweld, gepleegd bij de uitsetting, door welke de poging tot uitsetting afgegaan geweest. Die eisch werd door de regtbank van eersten aanleg afgewezen, op grond van de onafhankelijkheid der uitvoerende magt, en overigens

van de door den administrateur betoogde wettigheid der aangeklaagde feiten.

»Op het appel deswege van miss Jones, heeft nu het hof, tweede kamer, het vonnis der antwerpsche regtbank gereformeerd, en den administrateur der publieke veiligheid, ter zake, van de, hoewel in de uitoefening zijner ambtsbetrekking bedrevene, echter onwettige daad, verwezen tot betaling van 300 franken schadevergoeding aan de eischeresse, en de kosten der beide instantiën.

— »Mlle Rachel is te Luik door eene ernstige ziekte aangetast, de sporadische cholera gheeten, die, wel is waar, zeer te onderscheiden van de geduchte aziatische cholera, doch waarvan nogtans de herstelling altijd hagchelijk is, en, ten beste, een tijdsverloop van acht dagen vereischt.

— »In strijd met het gisteren door mij medege-deelde bericht van het ministeriële avondblad *l'Eclair* van den 4den dezer, dat eene overeenkomst door de onderhandelaars te 's Gravenhage zoude geteekend zijn, behelst de *Observateur* van heden, bij wijze van particuliere correspondentie, eenen brief met gelijke dagteekening (4 dezer) uit 's Gravenhage, houdende de stellige verzekering, dat de bedoelde onder-teekening, wat er dan misschien van mogt kunnen gebeuren, althans den vorigen dag niet geschied was. In dat geval zoude gewis niet ligt (teenzij door eene duivenpost) de tijding eener latere onderteekening alhier op den 4den kunnen ontvangen zijn vóór de uitgave van het genoemde avondblad, hetwelk ge-woontlijk om drie of vier ure namiddag wordt rond-gebragt.

»Wat hiervan waar zij, kan althans niet langer meer een geheim blijven. Dat de correspondent van den *Observateur* ondertusschen slechts oppervlakkig met de gansche toedragt der zaak bekend is, of althans verkiest slechts onvolledig er van te gewagen, is duidel-ijk door zijne meening, dat de heer Mercier, per-sonlijk, te 's Gravenhage niet wel gezien zou zijn, en vooral, omdat hij als een onwedersprekelijk be-wijs daarvoor aanvoert, dat die heer, ondanks zijne betrekking van *belgisch* buitengewoon gevolmagtigden minister van staat, en representant, geenen enkelen keer tot een *diner* of *soirée* ten hove genood is; eene omstandigheid, voor welke ligt verklaring te vinden is, zonder dat toe- of afwijping, den volmagtigde per-sonlijk betreffende, daarbij in aanmerking behoeft te komen.

Binnenlandsche berichten.

's Gravenhage, 5 juli. Heden is, in den ouder-dom van ruim 80 jaren, alhier overleden mr. A van Gennep, laatstelijk en wel sedert 1837 minister van staat, grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw, enz. Men zal zich herinneren, dat de overle-dene, gedurende een aantal jaren, geweest is lid en voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, doch dat hij, die betrekkingen niet meer konnende waarnemen, onlangs zijn ontslag uit dezelve verzocht en bekomen heeft. Evenzeer zal men zich herinne-ren, dat hij in den jare 1840 gedurende geruimen en moeilijken tijd *ad interim* als minister van fi-nanciën is opgetreden.

§ Rotterdam, 6 juli. »Door de heeren P. J. M. Fauchey, F. van Vollenhoven, N. IJsendoorn, mr. J. H. Schenkenberg van Mierop en P. Couwenberg Burgerhoudt, hoofdingelanden van Schie-land, is onlangs aan de provinciale staten van Zuid-Holland ingezonden een adres, houdende verzoek, dat door H. Ed. Gr. Achth. de noodige maatregelen zullen worden genomen, om, zoo spoedig mogelijk, te doen ontwerpen en in werking brengen een nieuw en verbeterd reglement voor het hoogheemraadschap van Schieland. — De adressanten herinneren daarbij, dat, reeds in den jare 1838, ook bij de hooge rege-ring de overtuiging scheen te bestaan, dat voor dat hoogheemraadschap bezuiniging in de tractementen van dijkgraaf en hoogheemraden en andere posten, en verbetering in de wijze van beheering noodzakelijk waren. — Zij vermeen, dat een eerst vereischte, om daartoe te geraken, is, de verbetering van het toen en thans nog in werking zijnde reglement van 1804, en betreuren, dat, niettegenstaande al wat daartoe sedert het jaar 1838 is in het werk gesteld, die ver-betering zoo langen tijd vertraagd is, daar zij over-tuigd zijn, dat in de bepalingen van dat reglement de oorzaken liggen van vele verkeerdheden en te kostbaar beheer. — De adressanten geven tevens den wensch te keunen, dat bij het nieuw te maken re-glement zal worden vastgesteld, dat de aanstellingen van dijkgraaf en hoogheemraden, niet, zoo als thans, voor levenslang, maar, even als die der hoofdinge-landen, slechts voor een zeker aantal jaren zullen geschieden; — dat de dijkgraaf en hoogheemraden, zoo wel als de hoofdingelanden, uit de werkelijke ingelanden zullen moeten worden gekozen; — dat de voordragt van hoogheemraden niet aan hoogheemraden-zelfen zal verblijven, maar worden overgebracht op de stemgerechtigde ingelanden, hetzij regstreeks, hetzij door een daartoe uit de ingelanden daar te stellen kies-collegie; dat het getal der hoogheemraden zal worden verminderd en gebragt van vijf op vier; — dat de tractementen van dijkgraaf en hoogheemraden zullen worden verminderd; — dat dijkgraaf en hoog-heemraden elkander niet zullen mogen bestaan in bloed- en aanverwantschap tot in den vierden graad; — dat zij zullen moeten wonen binnen den ring van Schieland of in de steden Rotterdam, Gouda of Schie-dam; — dat zoo wel de verandering der aanstellingen

voor levenslang in tijdelijke aanstellingen, als de vermindering der tractementen zal kunnen worden toegepast op de tegenwoordige titularissen, opdat, nog bij derzelve leven, die bepalingen gunstig mogen werken en de ingelanden reeds spoedig het volle ge-not mogen verkrijgen van een verbeterd reglement; — en, eindelijk, dat daarbij, met de regten en ware belangen der ingelanden van Schieland, ook die der steden Rotterdam, Gouda en Schiedam zullen worden in acht genomen en behartigd.

Utrecht, 6 juli. Men leest in den *Commerce Belge*: »Men verneemt uit eene goede bron'' (volgens anderen is deze niemand anders dan de belgische mi-nister van buitenlandsche zaken) »dat het *tractaat met Holland is geteekend* door de onderhandelaars, »en zoo spoedig te Brussel zal aankomen, dat het nog »dingsdag in de Kamer'' (te Brussel) »zal kunnen ge-»bragt worden.'' (Utr. A.—P)

Utrecht, 7 juli. Door jhr. G. Beeldsnijder van Voshol en de *Vrije Ness*, lid der staten van de-de provincie, is aan de staten dier provincie, voor hunne vergadering van heden, een voorstel inge-zonden, strekkende: »Om de zittingen van dat col-legie in het vervolg in het openbaar te houden, »zoodat er eene vordering van een tiende gedeel-te der tegenwoordige leden noodig zij, om, bij »uitzondering, eene zitting met gesloten deuren te »houden'' Bij dat voorstel, waarvan een afdruk ons in handen is gekomen, is eene memorie van toelich-ting gevoegd, in welke de voorsteller zich tegen eene herziening der grondwet verklaart, maar in de open-baarheid der vergaderingen van de provinciale staten en van de gemeente-raden het geneesmiddel wil vin-den voor de kwalen, waaraan ons staats-lichaam, volgens velen, lijdt.

Maastricht, 4 juli (1). Heden is het zeven ja-ren geleden, dat wij de pen hebben opgevat ter ver-dediging der belangen van Limburg. Het is heden juist zeven jaren en vier dagen, dat onze stad uit dien schrikwekkenden staat van oorlog gered werd, welken eene hatelijke heerschzucht in al dezelfs ge-wigt op haar deed drukken. Het is heden zeven ja-ren, dat de inwoners dezer stad de hoop zagen her-leven op eene betere toekomst, toen, namelijk, de terugkeer tot de wet en wettigheid algemeen be-schouwd werd als de dageraad van een nieuw tijd-perk van vrijheid en welvaart, in hetwelk de wel-stand en de veiligheid van allen alle rampen kon doen vergeten, alle onderdrukkingen, welke de ne-gen jaren van het *status quo* hadden geteeld voor allen, zonder onderscheid, ofschoon in verschillende mate.

Het is alzoo heden zeven jaren, dat wij in de bres gesprongen zijn ten behoeve der algemeene belangen en dat wij de moeilijke taak op ons namen, om het orgaan te zijn der publieke opinie in Limburg, de tolken der wenschen onzer medeburgers, de ge-trouwe verkondigers der behoeften en aangelegenheden van het gewest. Gedurende deze geheele tijdruimte meenen wij al het onze te hebben gedaan ter verdo-diging der algemeene belangen en tot bevordering der welvaart van de bevolking. Wij hebben kunnen verschillen in de middelen, maar ons doel was één, en ons geweten verzekert ons, dat wij geene gelegen-heid hebben laten voorbijgaan om ten voordeele van Limburg onze stem te verheffen, om de misbruiken en gebreken van den gang van zaken aan te toonen, de middelen van herstel aan te wijzen, kortom, om de aandacht des bestuurs op de behoeften van onzen exceptionelen toestand te vestigen en op de beleu-meringen en onheilen, welke ons opkomen uit den noodlottigen staat, waarin de omstandigheden en de staatsverdragen ons geplaatst hebben.

Ook hebben wij altijd, wanneer de loop der gebeur-tenissen kwestien voortbragt, bij welke Limburg be-trokken was, het belang van Limburg alleen voor oogen gehouden, en wij hebben er ons steeds op toe-gelegd om de tolk der wenschen van het volk te zijn.

Het publiek schijnt, van zijnen kant, de opregtheid onzer pogingen en toegenegenheid jegens de zaak van Limburg op prijs te hebben gesteld. Die gunst, die hoogachting, van dag tot dag meer getoond, welke ons blad niet opgehouden heeft te genieten, zijn voor ons kostelijke blijken, die wij beschouwen als de kenmerken van de goedkeuring, die onze medeburgers aan onze zwakke, maar opregte, pogingen hechten.

Dusdanig door de gevoelen van de bevolking van Limburg aangemoedigd, zullen wij thans meer dan ooit ons bevljtingen, om ons het publiek vertrouwen waardig te toonen, door, zonder ophouden, in de weegschaal van het lot des lands al het gewigt te leg-gen, dat de publiciteit aan de kracht van de waar-heid en aan de regtvaardigheid van onze zaak kan voegen. Even als vroeger, zullen wij de verkeerd-heden zonder genade vervolgen, en wij zullen niet ophouden om onze reclamatiën te herhalen, en te vermenigvuldigen, totdat aan Limburg regt geschiede, en totdat onze gegronde grieven opgehouden hebben te bestaan. Op deze wijze stellen wij ons voor, om voortaan den weg te volgen, dien wij van af onze verschijning op het staats-toneel doorloopen heb-ben; slechts de van dag tot dag meer dreigend wor-dende omstandigheden, in welke zich deze ongeluk kige provincie bevindt, en de steeds droevige blijken van de nadeelige handelingen van het gouvernement omtrent Limburg, moeten voorzeker de in-praktijk-

(1) Wij achten het niet onbelangrijk onderstaand arti-kel, voorkomende in het *Journal du Limbourg* van 5 juli, aan onze lezers mede te deelen.

brenging der onveranderlijke grondbeginselen, die de redactie van dit blad beheerschen, wijzigen. Reeds is onze taal scherper geweest, dan in het begin van ons outstaan, omdat de ondervinding ons geleerd heeft, dat onze verzoenende pogingen niet het gewenschte gevolg verkregen, en omdat onze regeerders voor welvaart aanzagen de schijnbare kalmte van eene bevolking, die nog eenig vertrouwen in de regtvaar-digheid van zijn bestuur had.

Tot nu toe hebben wij eenige personen, die in staat zijn Limburg, zoo zij het opregtelijk wilden, uitstekende diensten te bewijzen, ontzien; wij heb-ben de kleinheid hunner pogingen met stilzwijgen voorbij kunnen gaan, en hunne zwakheden om hun-ne goede hoedanigheden kunnen verontschuldigen; toen hoopten wij nog, dat deze personen hunne ta-lenten en hunnen invloed zouden gebruiken om de belangen van het hertogdom te verdedigen. Maar voortaan zal dit niet meer zoo zijn: sedert wij de droevige waarheid verkregen hebben, dat het eigen-belang of de onverschilligheid de plaats ingenomen heeft van de vaderlandsliefde in de harten van die-geenen zelfs, op welke Limburg al zijne hoop gevestigd had, kunnen wij geene verschooning meer gebruiken, en wij willen liever zonder omwegen de droevige waarheid van onzen ongelukkigen en verschrikkelijken toestand blootleggen, dan door ons stilzwijgen de toekomst te benadeelen en onze medeburgers door de bedriegelijke hoop in slaap te wiegen, die hen eene valsche gerustheid zoude inboezemen, en hun die middelen zouden doen verwaarlozen, die zij ten hunnen dienste hebben om nieuwe teleurstellingen voor te komen.

Voorheen zagen wij alles voor goede munt aan; wij werden, even als onze medeburgers, door de hoop verjongd; wij zagen de sluiting van het tractaat met België en de herneming van onze han-delsbetrekkingen met Nederland als het begin aan van eenen nieuwen tijdkring; dit dwong ons toen, om eene verzoenende taal te voeren, vol gematigheid en tevens vol onpartijdigheid, om den euden haat en het herdenken aan het verledene uit te wisschen en om rondom het gouvernement de welwillende medewerking van de verlichtste en der hetbest bedoelende inwoners van Limburg te scharen. Wij hadden toen nog vertrouwen op de regtvaardigheid van het gou-vernement; toen hoopten wij, dat de nederlandsche staatslieden, door de strenge lessen van het verledene onderrigt, van hunnen kant tot gematigde en ver-zoeneude grondbeginselen zouden teruggekomen zijn. Daarenboven hadden wij geen enkel blijk van het tegendeel, en de onpartijdigheid maakte het ons ten pligt, om niet, zoo maar losweg, aan ons bestuur kwade of vijandelijke bedoelingen omtrent de be-volking van Limburg aan te wijzen. Hoe toch, te vooronderstellen, dat het nederlandsche bestuur het hof-togdom Limburg wilde behandelen zoo als het eertijds België had behandeld? Hoe toch, te vooronderstellen, dat een gouvernement, aan hetwelk negen jaren van tegenspoed eene wijsheid, boven alle proeven verhe-ven, had moeten inboezemen, en dat zelf zijne nieuwe onderdanen met betuigingen van welwillendheid en eene zekere gematigheid van gedrag ontving. Hoe toch te vooronderstellen, dat dit gouvernement in dezelfde dwalingen, die het de schoonste helft van het koning-rijk had doen verliezen, zou kunnen vervallen, en bij ons dezelfde grieven opwekken, die voor 1830 het hart der Belgen van hen had verwijderd? Wij konden het niet doen: de regtvaardigheid, de loyaleiteit, alles vereenigde zich om ons te bevelen, om namens de limburgsche bevolking, eene broederlijke hand onzen nieuwen landgenooten aan te bieden, en ons best te doen om de zamensmelting der limburgsche sympathiën in de nederlandsche nationaliteit te bewerkstelligen. Het belang van Limburg-zelf leide ons de verplichting op, om de gevoeligheid van onze regering niet op te wekken, door haar ongeschikten raad te geven.

Wij hebben alzoo de daden des bestuurs afgewacht, voor dat wij ons verklaarden; en in de eerste jaren zijn wij steeds, gevleid door de zoete hoop op eene betere toekomst, met omzigtigheid en toegevendheid te werk gegaan. Buitendien gaven afzonderlijke handelingen nog niet het afdoende bewijs, om ons te doen gelooven aan een beraamd en rijp geworden plan om Limburg uit te zuigen tot den laatsten droppeel, en het vervolgens uit te sluiten van de gemeenschap aan de algemeene belangen en voordeelen, welke tus-schen de verschillende gewesten van een en hetzelfde koningrijk moeten bestaan. Maar sedert dien tijd, heeft eene reeks van treurige administratieve hande-lingen en daden van niet dubbelzinnigen aard zon-neklaar het onverdragelijk stelsel aan den dag ge-bragt, waarvan Limburg het slagoffer is geworden. Sedert hebben wij niets meer kunnen ontzien, en on-ze pen: — wij moesten haar doopen in de gal van den volks-wrevel en onze taal werd de weerklank der verontwaardiging, welke het gedrag van een onder-drukkings-bestuur bij eene vrije en zich-zelf bewuste natie te weeg brengt.

Ondanks dit alles, is het kwaad steeds erger ge-worden; het voorbijgaan van alle aanspraak en regt is menigvuldiger geworden, de maat is vol en er scheelt weinig aan of ze loopt over.

Dit gewigt der omstandigheden heeft noodwendig-lijk een grooten invloed moeten oefenen op onze taal en ons tot droevige en sombere gedachten leiden, gelijk men zulks in den laatsten tijd heeft kunnen opmerken.

Wat de toekomst betreft, wij hebben het reeds ge-zegd: onze beginselen blijven onveranderlijk dezelfde;

alijd zal het belang en de eer van Limburg onze
pen bezuren; maar de in-praktijk-brengring dezer
beginzelen zal veranderen naar mate der omstandig-
heden, en zal geheel afhangen van het gedrag der-
genen, die in hunne handen het lot hebben van dit
ongelukkig gewest. Vrij van alle tegeningenomen-
heid, evenzeer als van alle vooringenomenheid voor
personen, zullen wij altijd de zaken niet de perso-
nen aanvaallen; en even als wij het kwaad zullen
ontcijneren, evenzeer zal het zich vertoone, zonder
eenig onnoodig naar personen, zullen wij het goede
met erkentelijkheid ontvangen, van waar het ook
kome; want het is het welzijn van Limburg, dat
alijd was en zij nu het eenig doel onzer pogingen.

Wat ons bovendien bedroeft, is de verblindheid des
bestuurs. Het is ongevoelig, doof voor de waarschu-
wingen, welke aan hetzelfde gegeven worden, zoowel
door de keur der volksvertegenwoordigers, als door
de onafhankelijke pers en het gaat gebukt zijnen
weg, eenen weg, welke onvermijdelijk op zijnen val
en verderf zal uitloopen, indien het niet de gevaar-
lijke klip vermydt, welke het op dezen oogenblik
aanborenden. Het verlotene is, intusschen, daar
eenige bewijzen, dat de regering nimmer gesigtaft
de wilschen der volkeren verachten!

Men zal ons beschuldigen — wij weten het en mis-
kennen het niet — dat wij ons niet onthouden van
tegenwoordig te zijn, maar wij worden die
beschuldiging met alle recht van ons. Wij hebben
haar van ons als lasten lasterlijk. De zijnden des be-
stuur, het zijn dezelfde vlijers; het zijn dezelfde
die bloemen strooijen op dezelfde weg om daarmee
voor hetzelve den afgrond te bedekken, welken het
met groote schreden te gemoet snelt, en die mede-
helpen zullen, om het daarin neder te storten, wan-
neer het gebouwt van staal waggelen en niet meer te
behouden zijn zal. De ware vrienden eener regering
zijn zij, die haar waarschuwen tegen hare misbruik-
ken, en die hare fouten ontdekken, die haar
de wettelijke grenzen overbrengen en haar toeroe-
pen: Hou op! zij stort zoo, zoo in den afgrond.

Was de oppositie in België de vijandin des bestuurs,
toen zij zich verzette tegen dat noodlottig besluit, het-
welk de hollandsche taal opdrong aan de waalsche
provincien? Was zij de vijandin der regering, toen
zij aan deze verweert, gelijk zij het heden doen, de
schreeuwende partijigheid in de vergeving der open-
bare ambten? Was zij de vijandin des konings, toen
zij hem tegenoverstelt dat philosophisch collegie,
hetwelk de katholieken tegen uwen troon opzet?
Was zij de vijandin der dynastie, toen zij tot het hoofd
van den staat zeide: Sire! vlijers verblinden uwe
majesteit, en leiden haar ten verderf?

Helaas! deze oppositie was de eenig ware vriendin
van het bestuur van het koninkrijk der Nederlanden.
Gaen hare oedelen, van welke de regering alleen
daarop heeft vertrouwd, en welke de koning alleen
niet een betwistte den bloeienden staat des koning-
rijks uit een handels-ongepunt. Hante men naar de
oppositie geluisterd, de grieven hersteld, welke eerst
met zoo veel gematigdheid, daarna, de vertoogen moe-
de, met zoo veel bitterheid worden aangedrongen.
men zoude niet heden ten dage den val van het schou-
ste, het rijkste koninkrijk van Europa te betreuren
hebben, van het koninkrijk, hetwelk Holland en
België vormde.

Wie zal de waarheid dezer woorden betwisten? ...
En toch, het bestuur, gaat steeds voort met de be-
volking tegen zich te zetten, door een derde ge-
deelte derzelve te onderdrukken en door het herstel
der onbevoegdste bevoegdigheden te weigeren.
Maar, wat is het welk nu moet er dan gebeu-
ren, om het de oogen te doen opengaan, zoo de les-
sen van het verleden niet vergeten?

Maandag, 5 juli. De provinciale regering in
dit gewest heeft een bewijs van vooruitgang, ho-
pene een nuttige publiciteit gegeven, daar zij sedert
eene week, voor de vergadering van de staten, het
verslag der gedeputeerden, omtrent den toestand des
herzogdoms, niet slechts de staten heeft gemaakt, maar
ook voor het algemeen publiek heeft geschild;
eene afzetting, die niet alleen de staten, maar ook
gans het gewest, met een vrees van de staten, en
rijks nog veelins omtrent.

Arnhem, 7 juli. Wij zijn verzocht door deken
Maria belangstellenden te berichten, dat de heer
de Raaij, oogen van Z. M. den koning, den
voornemen heeft, om donderdag en vrijdag, den
5 en 6 den, te Nijmegen te vertooven, en van daar
zaterdag den 11den juli ook alhier in het Logement
de Arend bij A. MULSTIJF te verblijven, alwaar hij
diegenen, welke hem verlangens als consulieren, zal
afzichten.

**JAARLIJKSCH VERSLAG van heeren
gedeputeerde staten van de heeren
staten der provincie Gelderland, ge-
daan in de vergadering van den
jaan juli 1845.**

ED. GROOT ACHTBARE HEEREN!
Wij vragen dit gewoon jaarlijksch verslag aan met te
geven van het op 1 april j.c. als gouverneur van Gel-
derland, afgetreden van Zijne Excellentie W. H. A. C. baron
van Heeckeren van Nederhagen Kell, die gedurende eenen
jaar van 36 jaren aan het hoofd van dit gewestelijk be-

stuur stond en zoo dikwerf het voorzitterschap dezer
vergadering bekleedde. — Bij hooggekomen leeftijd naar rust
verlangende, verkreeg Zijne Excellentie alstoen het begeerde
eervol ontslag, en werd bij die gelegenheid, ter erkenning
zijner bewezen diensten, en als bewijs der tevredenheid
des konings, met den titel van minister van staat en het
versiersel van het grootkruis der orde van den Nederlandschen
Leeuw verëerd. — Wij zullen over de menigvaldige goede
hoedanigheden van dezen staatsman niet behoeven te spreken
noch op te tellen al hetgeen hij ten nutte dezer provincie
verricht heeft; want dit alles is overbekend aan U Ed. Gr.
Achtb., welke hem steeds de onduidelijkste bewijzen van
hoogachting en toegenegenheid betoonden. — Het moge Zijne
Exc., na zulk eene wel volbrachte taak, in alle betrekkingen
welgaan. De avond van zijn nuttig doorgebragt leven worde
verblid, door getuige te zijn van de welvaart eener provincie,
welke hem immer zoo zeer ter harte gegaan is. — Zijne
Exc. werd in zijne ambtsbetrekking opgevolgd door L. N.
grave van Randwijck, die voorheen ook gedurende eenige
jaren het lidmaatschap van ons collegie bekleedde, en
daarna dien post met het gouvernement van Drenthe ver-
wisselde. — De tegenwoordigheid van Zijn Hoog Ed. Gestr.
noodzaakt ons, over Zijner Majesteits keuze niet uit te
weiden, maar ons te bepalen tot den wensch, dat de po-
gingen, welke Zijn Hoog Ed. Gestr. voorzeker insgelijks
tot welzijn van Gelderland in het werk zal stellen, met de
gunstigste uitkomsten zullen worden bekroond, en Zijn Hoog
Ed. Gestr. bestendig dat vertrouwen, die medewerking en
die medewerking van de keur der volksvertegenwoordigers, welke
de keur der volksvertegenwoordigers het welzijn onzer
ingezetenen zoo krachtiglijk kunnen bevorderen en aan
Zijn Hoog Ed. Gestrengs voorgaangen mogten ten deel val-
len. — Alou verder met de behandeling onzer aangelegen-
heden naar de bekende, ons voorgeschreven volgorde van
onderwerpen voortgaande en hierbij gewoner wijze weder
in het oog houdende, om noch in de zaken van het algemeen
rijksbestuur te dringen, noch in te vele plaatselijke bij-
zonderheden te treden, vlijen wij ons echter, het een en
ander te zullen kunnen opgeven, dat U Ed. Gr. Achtbaren's
aandacht kan boeijen.

Inwendig beheer en politie.

Het inwendig beheer heeft zich door eenen regelmatig
gang onderscheiden, en kan men aan de gewestelijke en
gemeentelijke collegien, ambtenaren en bedienden, in het
algemeen het getuigenis van ijverige pligsbetrachting niet
ontzeggen. — Niettegenstaande de toenemende bevolking der
minderen volksklasse, de kwijning van eenige neringen en
bedrijven; de moeilijkheid om tot een bestaan te gera-
ken; het ongunstig slagen van den oogst der aardappelen
en de daardoor veroorzaakte buitengewone duurte der eerste
levensbehoefden; — heerschte er rust, orde en een goede geest
onder Gelderlands bewoners. — De uitoefening der politie;
vooral ten platten lande, laat nog al wat te wenschen
over. — De oorzaak hiervan is mede te zoeken in het
gering getal der beambten, met de dienst van dezelve belast.
In vele steden vooral beijvert men zich, wezenlijke verbe-
teringen tot stand te brengen, zoo wel door het benoemen
van geschikte personen, als door het vaststellen van nuttige
verordeningen. — De wensch blijft immer bestaan, dat de
bezwaren tegen de uitbreiding ook in Gelderland van het
heftzaam wapen der marchandise eenmaal mogen worden
opgeheven. — De handhaving der openbare veiligheid ver-
derde in den verloop van den winter, uit hoofde van het gebrek
aan het voornaamste voedingsmiddel en de daardoor te
vreeken roovertijen, het benoemen van buitengewone veld-
wachters en het rondgaan van stille nachtwachten, hetgeen
voor de gemeenten wel vele kosten veroorzaakte, doch tevens
tot beveiliging van eigendommen eenen alzetins gunstige uit-
werking had, daar over aanrandingen op openbare wegen of
zwarte diefstallen geene klagen zijn gevallen. — Om alle
misdadigheden voor te komen, onder de talrijke vreemde
arbeiders in de streken van het kwartier Zutphen, waar
grootte wegen of werken werden aangelegd, zijn er detach-
menten paardenvolk, tot het doen van patroeljes, en het
des noods, verlieven van den sterken arm, gestationeerd
gewees. — De bedelarij wordt wel tegengegaan, en de me-
diguldige opzendingen naar het gesticht te Ommerschans
strekken daarvan ten bewijze; maar de kostbaarheid der
verploeging van zoodanige kolonisten levert intusschen een
groot geldelijk bezwaar voor sommige gemeenten op. — Ge-
lijk talken jaren hebben er ook nu weder velen haasbranden
plaat gehad. De woningen en de inboedels intusschen vrij
algemeen verzekerd zijnde, hebben de eigenaren hier panden
weinig of geene schade bekomen. — Het ware wenschelijk,
dat er van regeringswege middelen te werk gesteld werden,
om de te hooge verzekeringen te beletten, die voorzeker
tot zorgeloosheid en onvoorzigtigheid, zoo al niet somwijlen
tot iets ergers, aanleiding geven. — Aan de verlichting der
straten worden vele verbeteringen in de groote steden van
Gelderland toegebracht, terwijl in de minder bevolkte
gemeenten de dorpen mede ook verbeterd worden.
— Voor de reinheid der straten en hofen wordt
zoo veel mogelijk gezorgd, doch de beoogde, hoerzeer in
aantal verminderende mestvallen en bakken in enkele
plaatsen beletten daarin gendezaam te voorzien. — De
gas-verlichting te Arnhem blijft voortdurend voldoen.

**Handhaving van reglementen en
plaatselijke keuren.**

De gemeente-besturen hebben over het algemeen de plaat-
selijke verordeningen zorgvuldig ten uitvoer gezegd. — Er
zijn in 1845 en in den loop dezes jaars nog weder gearrest-
teerd de involgende reglementen of keuren: In 39 gemeen-
ten, tot wering van de kinderslechte. — Te Tiel, van po-
litie. — Te Arnhem en Westervoort, op de schipbrug over
den Rijn. — Te Nede, op het houden der jaarmarkten. —
Te Ruurlo, tot wering van de invoering van dennestruoosel
uit bosschen, waar de rofschild heft. — Te Wehl,
op de heffing van marktvelden, enz. — Te Zevenaar, Bar-
neveld en Ermelo, op de handhaving der nachtwachten. — Te
Voorst, op het houden van erfhuizen. — Te Steenderen,
op de begravingen van lijken. — Te Matrik, op de hoedanig-
heid, het bakken en verkoopen van brood. — Te Nijkerk,
op het branden van de maten en ge-
wichten. — Te Wamel, op het schutfen van tee. — Te
Nede, op de waterleidingen. — Te Nijmegen, op het ruimen
en schoonvegen van beken, tel- en toegslootten, — op het
onderhoud der wegen, — op den brand en op de politie.
— Te Huisen, op de handhaving der heffing eener belasting op de
honden. — Te Balgon, op de hand- en spandiensten op de

wegen. — Verder zijn de hierna genoemde, reeds bestaande
reglementen of keuren gewijzigd of uitgebreid. — Te Voorst,
op het weiden van vee langs de openbare wegen en op het
houden van koffij-, wijn- en bierhuizen. — Te Zalt-Boe-
mel, Ermelo, Barneveld, Voorst en Gendringen, op het
brandwezen. — Te Zutphen, op de weekmarkten. — Te
Nijmegen en Appelteren, op de broodzetting. — Te Zutphen,
twee reglementen van politie, het eene betrekkelijk de pu-
blieke vrouwen, het tweede tegen de verspreiding der honds-
dolheid. — Te Hattem, Elst en Varnsveld, op de nacht-
wachten.

**Verandering of bestendinging in het lidmaat-
schap der Staten en der Staten-Generaal.**

Wij hebben het overlieden te betreuen van U Ed. Gr.
Achtbaren medelid B. Heijmeriks, uit Nijmegen, in wiens
plaats de heer P. C. Guijot is gekozen. — De door de rid-
derschap gedane keuzen zijn gevallen op E. baron van Lijn-
den, in plaats van wijlen mr. H. J. baron Schimmelpen-
nink van der Oije, en O. W. A. grave van Bylandt van
Mariënweerd, in plaats van R. E. baron van Dorth tot
Medler, op het daartop door Zijn Hoog Wel Geboren
gedaan verzoek, eervol uit het lidmaatschap der staten ont-
slagen. — In de maand oktober aanstaande zullen als afge-
vaardigden der provincie in de Tweede Kamer der Staten-
Generaal moeten aftreden: — C. J. A. baron van Nagell
en J. T. H. Nedermeijer ridder van Rosenthal, in welke
ontstane vacatures door U Ed. Gr. Achtb. zal moeten wor-
den voorzien.

**Verandering of bestendinging in het perso-
neel der Stedelijke en plaatselijke
Besturen.**

Als wethouder der stad Nijmegen trad, op zijn verzoek,
eervol af jhr. W. Engelen van Pijlsweert, en werd ver-
vangen door den heer A. W. van Roggen; zijnde bij die
gelegenheid voornoemde afgetreden ter belooning zijner lang-
durige trouwe diensten met het ridderkruis van den neder-
landschen leeuw verëerd. — M. Alink Valkenier heeft
een eervol ontslag bekomen als burgemeester van Angerlo,
en in deszelfs plaats is benoemd W. baron van Heeckeren
tot Kell. — Aan het verlangen van J. H. Gallée, om eer-
vol ontslag als secretaris der gemeente Vorden, is ge-
hoor gegeven, en tot die betrekking benoemd J. H. Gallée, Jr. —
Door H. Becking is eervol de betrekking van burgemeester
en secretaris te Zalthem verlaten en in zijne plaats opgetreden
T. J. Alewijn Baas Becking. — W. B. Aalbers, bur-
gemeester en secretaris van VVisch, is overleden, en het
verlies van dien waardigen magistratspersoon wordt door ons
en de ingezetenen dezer gemeente te regt zeer diep betreurd. —
W. C. van Braam is, op deszelfs verzoek, als burgemeester
van Hattem eervol ontslagen; zullende Z. Wel. Ed. Gestr.
op 1 oktober aanstaande aftreden. — C. J. A. Spiering,
wethouder der stad Tiel, is overleden.

Bevolking.

De bevolking van dit gewest is in den loop van 1845
vermeerderd met 3333 zielen.
Op den 1sten januari van gemeld jaar bestond dezelve
uit 363135 zielen.
En met het einde van december j. uit 366468
Namelijk in de steden 94622
En ten platten lande 271825
Het getal der geborenen bedroeg:
In de steden 1659
Van het mannelijk geslacht 1600
Van de vrouwelijke sekse 3259
Ten platten lande 4316
Van het mannelijk geslacht 4018
Van de vrouwelijke sekse 8334
Te zamen 11593
Hiervan zijn in onecht geboren 498 kinderen.
Te weten: in de steden 219
Ten platten lande 279
In 1844 was het totaal der geborenen 11921.
Alzo in 1845 minder 323.
In 1845 zijn overleden:
In de steden 1154 mannen
1211 vrouwen
Ten platten lande 2722 mannen
2658 vrouwen
Totaal der steeft gevallen 7690
zijnde drie meerder dan het laatst voorgaande jaar.

Het getal der doodgeborenen of levendooft overloode kinderen
gedurende 1845 klom in het geheel tot 678, te weten:
In de steden 197
Ten platten lande 478

In het uiterste jaer van 1845 zijn 2591 huwelijken ge-
sloten, te weten in de steden 737, en in de landelijke
gemeenten 1854, hetgeen 18 minder is dan in 1844, ter-
wijl wij over 1845 slechts een echtscheiding hebben te ver-
melden. — De verhuizingen uit het district Zutphen naar
Noord-Amerika nemen toe. Deze zijn het eerst ontstaan in
de aan de Westphalische grenzen behorende gemeenten,
atwaer, ten gevolge van ware of verdichte gunstige berichten
van landverhuizers uit Westphalen, die zocht het eerst
onder Winterswijk en Eibergen is aangewakkerd en zich van
daar alrege heeft verspreid.

**Gezondheids-toestand, koepok-inenting
en geneeskundige dienst.**

Ontrent den staat der gezondheid van de ingezetenen zijn
over het algemeen de berichten niet ongunstig. — In het
laatst van 1845 hebben in de dorpen Hees en Nierboch
enige steeftgevallen plaats gehad, ten gevolge van zwaar-
zinkingkoorts, welke dreigden epidemisch te worden. —
De staatsraad-gouverneur heeft van eene ontzetting sichte
onder de varkens te Gent, en dat het gebruik van aan die
ziekte gestorven of om dezelfde gedode dieren voor de ge-
zondheid van den menschen ten hoogste nadeelig geoordeeld
werd, heeft de ingezetenen, op de gewone wijze, tegen het
nuttigen van dit vleesch gewaarschuwd. — De geneeskun-
dige dienst is nu en dan voortdoen, en de geneeskundige
geheerscht in de gemeenten Bees, Buurmalsen, en
Driel en Kerwen. — Zie wordt soms door de bestellingen
aangebragt, doch ontstaat ook wel in den boezem der ge-
meente. — De tegen hare verspreiding voorgeschrevene

maatregelen van politie worden door de besturen getrouw en met klem gebijgd. — Het getal der gevaccineerden heeft in 1845 bedragen:

	Gratis.	Tegen betaling.	Totaal.
In de steden	2125	301	2426
Ten platten lande	6186	1873	8059
Totaal	8311	2174	10485

Hetgeen 709 minder bedraagt dan in 1844.

De koepkinenting wordt echter, zoo veel mogelijk, bevorderd. De inspectie op de scholen; de bijstand der diakonen; de gelegenheid tot gratis vaccineren door geneesheeren en heelmeesters aangeboden, en vermaningen op zich deze kunstbewerking ten nutte te maken, — zijn zoo vele middelen, welke onophoudelijk worden aangewend. — De uitoefening der verschillende takken van de geneeskundige dienst heeft geen stof tot aanmerkingen gegeven. — Te Zutphen is opgericht eene vereeniging van geneeskunst-oefenaren, onder den naam van *Geneeskundige Kring*, waarvan men goede gevolgen voor de wetenschap verwacht.

Krankzinnigen-huizen.

Het krankzinnigen-gesticht te Zutphen neemt in belangrijkheid toe, ten gevolge der getroffen overeenkomst met heeren gedeputeerde staten van Groningen, om ook de krankzinnigen uit dat gewest daarin te verplegen, alsmede door den gesloten koop van aanschietende eigendommen, waardoor de gebouwen uitgebreid en nog verdere doelmatige inrigtingen daargesteld kunnen worden. — Het getal der in 1845 verpleegden bedroeg 149, namelijk: 79 mannen en 70 vrouwen, waarvan er 9 hersteld en 9 overleden zijn. — Op 1 januari 1846 was de sterkte 127, te weten: 67 mannen en 60 vrouwen. — De spijziging der krankzinnigen verdient allen lof; de zindelijkheid der kleeding en slaapzalen laat niets te wenschen over, en men is er in geslaagd, geschikte personen tot bedienden te bekomen. Eenige mannen worden bezig gehouden met stal- en huiswerk of tuinarbeid, vloermatten maken, enz.; terwijl de vrouwen huis- en keukenwerk verrigten, naaijen, breijen en spinnen; zijnde er met het laatste in 1845 verbruikt 20 ponden wol en 490 ponden vlas, welke 298 ellen zeer goed linnen hebben opgeleverd. — De genesheer van dit gesticht heeft, door het uitgeven van twee verhandelingen, ook voor niet-geneeskundigen, de belangstelling in de verpleging van krankzinnigen getracht op te wekken. — De verbouwing van het Cellenbroeders-huis te Nijmegen is voltooid en de werken zijn door eene van rijks wege benoemde commissie naar behooren opgenomen. Op het gunstig rapport van dezelve is dan ook dit gesticht, bij besluit des konings, tot bewaarplaats voor krankzinnigen aangewezen.

Broodzetting, maalloon en prijzen der levensmiddelen.

Bij het rijzen en dalen der korenprijzen geschiedt wekelijks de zetting van het brood geregeld, en heeft zulks inzonderheid bij de bestaan hebbende duurte al de aandacht der gemeente-besturen geboeid, welke dan ook bij de bakkers en broodverkopers op de hoedanigheid, het gewigt en den prijs naauwkeurig hebben toegezien. — Wat de vordering van het maalloon betreft, zijn bijna geen moeilijkheden ontstaan, die voorziening vereischten. — Het rund- en varkensvleesch is wel eenen stevigen prijs houdende geweest, doch niet boven mate gerezen. — De boter, de peul- en oolvruchten waren duur. — De gort, garst, rijst en andere dergelijke grutterswaren rezen bijna tot het dubbele van de gewone prijzen; al hetgeen den minderen stand zeer zwaar heeft gedrukt.

Cultuur van woeste gronden.

Door het bestuur der stad Nijmegen zijn in 1845 weder 3½ bunders heide en onland in erfpacht uitgegeven, om tot bouwland gemaakt of met houtgewas beplant te worden, en voor hare rekening zijn 7 bunders 66 roeden tot beplanting of inzaaijing omgewerkt. — In onze provincie blijven voornamelijk landeigenaren steeds heidevelden vruchtbaar maken. De waarde der landerijen is buitengewoon hoog, terwijl de pachtommen naar evenredigheid klimmen. — In de gemeenten Wageningen, Lochem, Groesbeek, Heumen, Vijchen en Bergharen worden steeds woeste gronden ontgonnen. — De groote verwachting van de ontginning der heidegronden op Veluwe is niet te leu gesteld. Van dezelve, door het rijk aan de gemeenten afgestaan, zijn reeds 375¼ bunders verkocht en 18¼ bunders in erfpacht uitgedaan. — Daarbij zijn door de markten 2274 bunders verkocht. 1081 bunders verdeeld en 200 bunders in erfpacht gegeven. — Zoodat in twee jaren in bijzondere handen overgegaan en vermoedelijk tot cultuur bestemd zijn 7495 bunders, waarvan op rekening van 1846 komen 6028 bunders. — Even als in het voorgaande jaar, heeft ook in 1845 het ontwerpen van een plan tot verbeterde waterafleiding in het district Zutphen de reeds voorgenomen verdelingen van markten vertraagd, hetgeen ten opzichte van sommigen, ter voorkoming van groote bezwaren en nadeelen, in de lager liggende gemeenten noodzakelijk was. — Wij verheugen ons te kunnen mededeelen, dat de plannen tot verbetering der waterlozing in het geheele district Zutphen opgemaakt en dezer dagen ingediend zijn. Wij zullen dezelve doen drukken, ten einde, zoo mogelijk, U Edel Groot Achtbaren met den inhoud bekend te maken, en hopen, in de zitting van het volgend jaar, in de gelegenheid te zullen zijn, daaromtrent gepaalde voorstellen ter tafel te kunnen brengen. — Alsdan zal het ook mogelijk wezen, om de verdere verdeling der markengronden met kracht voort te zetten, zoo althans zulks niet door andere omstandigheden, als daar zijn geschillen over de regten op die gronden, wordt vertraagd. — De moeilijkheden tusschen Groenlo en de mark van Eibergen zijn in der mine geschikt, en het ware wenschelijk, dat zoodanige overeenkomst ook spoedig tusschen gemelde stad en de overige omliggende markten tot stand mogt komen, waartoe bij herhaling, doch tot nu toe vruchteloze, pogingen in het werk zijn gesteld.

Vereeningen.

Gelijk wij meermalen opmerkten, bestaan er in dit gewest drie vereeningen van eenig belang, zijnde al de turf van eene hoge hoedanigheid en meerendeel voor eigen gebruik bestemd.

Kerkelijke zaken.

De uitoefening der openbare eredienst is nergens gestoord geworden. — De leeraars der onderscheidene godsdienstige gezindheden hebben bij voortdurend hunne gewigtige ambtsplichten vervuld en de verdraagsaamheid bleef steeds onder de ingezetenen heerschen. — Het beheer der hervormde

kerkelijke fondsen wordt over het algemeen geregeld gevoerd en het provinciaal collegie van toezigt zorgt voor de naauwkeurige opvolging der bestaande verordeningen. — Met het bestuur der geldelijke aangelegenheden van de overige godsdienstige gezindheden onbekend, behalve zoo veel de legaten en schenkingen betreft, kunnen wij deswege niets vermelden. — In de gemeente Lienden is eene christelijke afgescheidene gemeente opgericht. Overigens blijft het aantal afgescheidenen slechts in sommige plaatsen, doch in geringe mate, toenemen. — Te Oosterwolde is in de bevolkte buurt, de Zandweg, eene geheel nieuwe hervormde kerk gebouwd, en in de buurschap, het Noordeinde, tot schadevergoeding voor het aldaar afgebroken kerkgebouw, eene nieuwe woning en een lokaal voor eenen *Godsdienstoefenaar* gezet. — De hervormde kerk te Randwijk wordt hersteld. Die te Hurwenen is door het aanbrenge van meerdere ruimte aanzienlijk verbeterd. — Door de algemeene synode zijn, in 1845, subsidies verleend aan de gemeenten Beest, Dieren, Randwijk, Poederloijen, Tricht, Vwamel en Dreumel. — De houvalligheid der hervormde kerk te Neede was dermate toegenomen, dat men het ontwerp tot herstelling heeft moeten laten varen en tot afbraak besluiten. De opbouw eener nieuwe is aanbesteed. — Die te Ruurlo is aanmerkelijk vergroot en bevindt zich thans in zeer goeden staat. — Die te Steenderen is inwendig verbeterd en de zitplaatsen zijn vernieuwd. — Te Varsseveld (gemeente VVisch) is door de gemeente eenen, tweeden leeraar beroepen en voor denzelfden eene pastorie gebouwd. — Te VVestervoort heeft men met den bouw eener nieuwe predikantswoning een begin gemaakt. — Het roomsch-katholiek kerkgebouw te Borculo is voltooid en daarin wordt reeds dienst verrigt. — Door de ingezetenen van Beltrum zal in die buurschap voor hunne eigene rekening eene roomsch-katholiek kerk worden gebouwd. — Die te Oldburgen (gemeente Steenderen) laat altijd veel te wenschen over, gelijk ook de kapel te Haarlo (gemeente Borculo). — De nieuwe kerk en pastorie der roomsch-katholiken te Etten is dit jaar in gebruik gesteld. — De herstellingen aan die te Zavenaar zullen weldra geheel voltooid zijn. — Men houdt zich onledig met eene geheel nieuwe kerk en pastorie voor de roomsch-katholiek gemeente te Rossum daar te stellen. — De toren te Zetten is door het inslaap des bliksems in brand geraakt en het bovenste gedeelte vernield. — Die te Oosterwolde is door de burgerlijke aan de kerkelijke gemeente verkocht en afgebroken.

Staat der brandblusmiddelen.

De bij ons ingekomene berigten behelzen, dat er nog doorgaande in den staat brandblusmiddelen verbeteringen aangebragt worden. Zoo is onder anderen te VVestervoort eene nieuwe spuit aangekocht en te Didam ook de kleine, welke aldaar bestond, door eene betere vervangen. In enkele gemeenten, waar het materieel nog geheel ontbreekt, worden fondsen tot aanschaffing bijeen verzameld. — Rij provinciaal blad zijn door den gouverneur de besturen verwittigd, dat de brandspuiten van de gebroeders Smits, te Nijmegen, aanbeveling verdienen.

Begraafplaatsen.

De toestand der begraafplaatsen heeft weinig verandering ondergaan. — De tarieven der begrafenisregten, die sedert het jaar 1827 in werking geweest zijn, maar tot dus verre nog niet door den koning definitief goedgekeurd waren, hebben in het afgelopen en laatst vorig jaar het onderwerp uitgemaakt van een opzettelijk onderzoek, naar aanleiding van eene bij ons collegie ontvangene aanschrijving van het departement van binnenlandsche zaken. — Ter uitvoering van die aanschrijving, hebben wij de respectieve gemeente-besturen uitgenoodigd, om, in geval geene bijzondere redenen het voor dezelve allexins wenschelijk of noodzakelijk mogten doen achten de thans gevolgd wordende classificatie bij de tarieven van begrafenisregten te behouden, die in eenen aangewezen vorm om te werken, — terwijl, indien er daartegen gewigtige redenen mogten bestaan, zij die aan ons bekend zouden behooren te maken. — Als een gevolg daarvan is ons van vele zijden de wensch kenbaar gemaakt, om het bestaande te mogen behouden. — In andere gemeenten echter heeft men die tarieven gewijzigd, en wij hebben die nader voorgenomen en onder het oog van den heer minister van binnenlandsche zaken gebragt, vergezeld van eene algemeene memorie, houdende omtrent elk onze beschouwingen. — Op die stukken zijn wij alsnog de vereichte goedkeuring inwachtende. — De uitbreiding der begraafplaatsen te Oldebroek en Oosterwolde is nog niet tot stand gebragt. — Die te Zennewijnen (gemeente Ophemert) heeft thans eene allexins goede inrigting verkregen. — Te Etten is voor de roomsch-katholiken eene nieuwe begraafplaats aangelegd. — Aan de Israëlitische gemeente te Nijmegen is de omrastering van het verlatene buiten-kerkhof toegestaan.

Maten- en gewigten-stelsel.

Het toezigt op het gebruik der nederlandsche maten en gewigten geschiedt aanhoudend. Bij contraventie wordt proces-verbaal opgemaakt en ter vervolging aan het bevoegd openbaar ministerie ingezonden. — Wij hebben bepaald, dat de herijk van alle vroeger geijkte lengtematen en gewigten, zoo mede die van de inhoudsmaten, vermeld bij Zijner Majesteits besluit d. d. 21 december 1822 (Staatsblad, n. 54), in de steden en gemeenten dezer provincie een aauyng zouden nemen op 1 mei j. l. en geëindigd zijn op den laatsten augustus dezes jaars.

Militaire zaken.

Hoewel, voor zoo verre wij hebben kunnen nagaan, de veranderingen in de grondeigendommen geregeld worden opgegeven, zoo zijn ons toch in eenige gemeenten onnaauwkeurigheden bekend geworden, welke ons doen vreesen, dat de tegenwoordige verordeningen, of de wijze van toepassing derzelve, onvoldoende zijn, om het kadaster van de ingeslopende gebreken te zuiveren of verdere misslagen voor te komen.

Strandvondsten.

Er hebben geene noemenswaardige aanspoelingen aan onze seekusten plaats gevonden, doch alles heeft zich bepaald tot onbeduidende voorwerpen en goederen, waaromtrent de bestaande voorschriften zijn in acht genomen.

Kazerne- en hulvesting van troepen.

De kazerne-gebouwen en middelen in de verschillende garnizoensplaatsen van dit gewest blijven, hoewel met groote kosten, behoorlijk onderhouden. — Zeer weinige doormarschen van troepen hebben er plaats gehad, terwijl het vervoer door de spoorwegen zulks minder kostbaar voor het rijk en de burgerij voor de militairen maakt, teneinde de ingezetenen onbeduidend van het bevaan der inkwartie-

ring onthefende. — Het gedrag der krijgslieden verdient de meest loffelike vermelding, en er heerscht tusschen hen en de burgerijen eene gewenschte overeenstemming.

Middelen van vervoer.

De Rijnspoorweg lokt in het gunstig jaargetijde vele reizigers uit, en stelt vooral de stad Arnhem in nadere betrekking met de voornaamste hollandsche plaatsen, openende tevens de gelegenheid, om voortbrengselen van den *gelderschen* grond naar den *hollandischen* bodem en elders en omgekeerd, te doen vervoeren. — Met de verlenging van de ijzeren baan van Arnhem naar de pruisische grenzen is nog geen begin gemaakt. — De plannen en kaarten, betreffende den ontworpen overijsselschen spoorweg voor het vak tusschen deze stad en Deventer, zijn ons ter beoordeeling toegezonden. — Wij hebben de betrokken ambtenaren en besturen over deze gewigtige aangelegenheid gehoord en voeren over dit onderwerp nog briefwisselingen. — De aangewende pogingen, om ook het district Zutphen meer in de voorregten van dien spoorweg te doen deelen, door den aanleg langs den refter IJsselmeer te verkrijgen, zijn met geenen gunstigen uitslag bekrond geworden. — Bij Zijner Majesteits besluit van 11 april j. l. is bekrachtigd eene overeenkomst, door hunne Excellentien de ministers van binnenlandsche zaken en van financiën aangegaan met de heeren van der Heiden e. s. te Nijmegen, tot den aanleg en exploitatie van eenen ijzeren spoorweg, uitgaande van Arnhem over Nijmegen, Grave en Uden tot Veghel (of tot 's Hertogenbosch, in geval aan den Zeeuwsch Landstreek eene andere rigting dan over Veghel mogt worden gegeven). — Sedert de maand november j. l. rijdt dagelijks eene diligence van Zutphen naar Groenlo in verband aldaar met eenen wagen op Winterswijk. — Verder zijn er ten dezen opzichte geene belangrijke veranderingen voorgevallen. — Zijne Majesteit heeft goedgevonden te bepalen, dat voortaan de beschikking op verzoeken om concessien voor wagen- en stoombootdiensten welke zich niet buiten de provincie uitstrekken, aan de collegien van gedeputeerde staten, onder zekere bepalingen, zal overgelaten worden. — (Het vervolg hierna.)

Stedelijke

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arnhem hebben bij publicatie de daarbij belanghebbenden verwittigd, dat de zitting der commissie van onderzoek voor de schutterij, zal plaats hebben op donderdag den 9den juli 1846, des voormiddags 10 ure, in de zaal van den militieraad achter het raadhuis dezer stad. Arnhem, 3 juli 1846.

Advertentiën.

Oproeping van Schuldeischers.

De Schuldeischers in den boedel en de nalatenschap van wijlen J. FELLERS, in leven Koopman te Lochem, soo mede van diens opvolger J. H. GEELS, vroeger Koopman, thans buiten speciaal beroep te Lochem, worden hierbij oproepen, om op vrijdag den 24sten Juli 1846, des morgens om elf uur, in het Logement de Klok, aan den Brink te Deventer, waar hiet VERBODING en VERANTWOORDING van het beheer der boedel zal gedaan, en, indien geen verzet plaats heeft, dadelijk tot de percents-uitbetaling worden overgegaan.

+++ De bekende en onbekende schuldeischers +++ in den Faillieten boedel aan F. J. LURBING, Fabrikant te Culenburg, Hand- en Hypotheek-hebbende, worden hierbij oproepen, worden oproepen, om, op vrijdag den 24sten Juli 1846, staande, des voormiddags ten tien ure, ter verificatie hunner schuldvorderingen, te verschijnen in het Lokaal der terzitting der Arrondissements-Regtbank te Tiel.

De Curator in dat Faillissement: Mr. N. F. J. VAN EVERDINGEN

Uit de Hand te Koop:

Eene DRAAIAANK voor awaar *Uarwerk* met deszelfs toebehooren. Franco te bevragen bij den Uitgever dezer.

PROVINCIALE STATEN.

VERZAMELING VAN REGLEMENTEN VOOR DE PROVINCIE GELDERLAND. Nieuwe uitgave. REGLEMENT op het BEHEER DER RIVIERPOORTERS IN DE PROVINCIE GELDERLAND, gearresteerd bij koninklijk besluit van den 4den Februarij 1846, n. 18. NB. Beide werkes, voorzien van eenige bewerktbare berekende registers, met twee Cartonnen Bandjes afgeleverd door den Uitgever G. VAN ELDIK THIEME te Arnhem, ten verder alom.

Marktprijzen.

Nijmegen, 5 Juli, 1846.

In Tarwe is heten tot circa vorige prijzen zeer weinig omgegaan. Hooglandsche f 12.25 à f 13; Inlandsche f 9.5 à f 11.10. — Rogge f 30 per last lager met weinig kooplust: van f 8.40 tot f 8.75. — Garst zonder bandel, — Boekweit slap en staande den markt f 30 terug geloopt f 8.25 à f 7.20. — Haver slap: van f 2.50 à f 3.50. — Koolzaad veel ter veil, doch werd algemeen te hoog gehouden; men heeft f 9.40 à f 9.70 besteed, tot welke prijzen echter, weinig werd losgelaten. — Avelzaad vond van f 8.40 tot f 8.80 veel begeerte. — Er was een klus Nieuwe Rogge ter markt, kraak droog, doch fijn van stuk.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 7 Juli 2 El 1-Palm 0 Duim; gew. 12-D. gev. 0 Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.